

RİSK TÜRLERİ İTİBARIYLA UYGULANAN RİSK YÖNETİMİ POLİTİKALARINA İLİŞKİN BİLGİLER

Kredi Riski

Kredi riski, bir sözleşme tarafının bir akdi yükümlülüğünü ifa etmekte temerrüde düşmesi ve karşı tarafın bir mali zarar uğramasına sebep olması riskidir. TEB Grubu, temel olarak alım satım, ticari finansman, hazine ve finansal kiralama faaliyetlerinden dolayı kredi riskine maruz kalmaktadır, fakat kredi riski başka durumlarda ve başka sebeplerle de ortaya çıkabilir.

Bankamızın en önemli özelliklerinden birisi istikrarlı büyüme politikaları ile birlikte yürüttüğü muhafazakar kredi politikaları ve sağlam aktif yapısıdır.

Kredi açma ve kullandırma yetkisi aslında Yönetim Kurulu'ndadır, fakat Yönetim Kurulu bu yetkisinin bir kısmını Kredi Komitesi'ne ve Genel Müdür'e delege etmiştir. Genel Müdür de bu yetkisinin bir kısmını Yönetim Kurulu'nun onayladığı kurallar temelinde Kredi Grupları ve İşkollarına birlikte delege etmiştir.

Kredi tahsisi her bir borçlu ve borçlular grubu bazında belirlenen limitler dahilinde yapılmaktadır. Kredili işlem yapan her müşterinin, yetkili merciler tarafından tahsis edilmiş kredi limiti bulunması zorunludur ve müşterinin kredi riskinin limitini aşması sistemsel olarak engellenmektedir.

Kredi kararları, kredi tekliflerinin öncelikle kredi departmanı ile ve ilgili iş alanıyla birlikte bir kredi analisti tarafından onaylanmasından sonra alınmaktadır. Kredi limitleri; borçlunun nakit akışı üretme kabiliyeti, kendi ticari operasyonları ve faaliyetlerinden ürettiği gelirle krediyi geri ödeme kabiliyeti, güvenilir finansal veriler, güçlü bir özsermaye yapısı ve moralitesi ve iş deneyimi iyi düzeyde insanlardan oluşan bir idari yapılanma ve ortaklık yapısı dikkate alınarak tahsis edilir. Bir dizi müşteri benzer iş faaliyetleriyle ya da aynı coğrafi bölge içinde faaliyetlerle iştigal ettiklerinde ya da akdi edim ve yükümlülüklerini ifa etme kabiliyetlerinin ekonomik, politik ve diğer koşullardaki değişikliklerden benzer şekilde etkilenmesine neden olabilecek benzer ekonomik özelliklere sahip olduklarında kredi riski

yoğunlaşması oluşur. Genelde, TEB Grubu, kredi riskini izleyerek, tek bir karşı tarafla yapılan işlemleri sınırlandırarak ve sınırlı tutarak, karşı tarafların kredibilite ve kredi değerliğini sürekli değerlendirerek, münferit bireyler veya müşteri grupları veya sektörler nezdinde gereksiz risk yoğunlaşmalarından kaçınmak amacıyla kredilendirme faaliyetlerini çeşitlendirerek ve uygun olan ve gereken teminatları alarak; kredi riskini kontrol altında tutmaya çalışır. Açılacak kredi limitleri; ilgili karşı tarafın finansal yapısına, belirli kalitatif kriterlere ve verilecek teminatın kalitesine uygun olarak tespit edilir ve verilir.

Bankamız ihtiyatlı politikaları gereği bir müşteriye verilebilecek maksimum kredi limiti, yasal sınırlardan daha muhafazakar şekilde sınırlandırılarak kredilerde yoğunlaşma riski en az seviyede tutulur. Yönetim Kurulu'nca belirlenen limitler düzenli olarak izlenir ve raporlanır.

Kredi kullandırımını takiben, Kredi İzleme Bölümü müşterinin geri ödeme gücünü, teminatların yeterliliğini ve kalitesini izler. Bu sayede sorunlu hale gelebilecek krediler erken aşamada tespit edilir.

Banka; imalat, hizmet, inşaat ve değerli madenler sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'ler ve kurumsal müşteriler için çeşitli farklı derecelendirme modellerinden oluşan, TEBCORE (TEB Karşı Taraf Riski & Derecelendirmesi Değerlendirme programı) isimli bir kurum-içi kredi derecelendirme sistemi kullanmaktadır. TEB, BNP Paribas'ın uyguladığı aynı master ölçeği kullanmaktadır. Derecelendirme notları; UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi) genel karşılıklarını hesaplamak, kredi raporlaması yapmak, portföy yönetimi ve stres testi amaçlarıyla kullanılır.

Grup Risk Yönetimi, Banka'nın risk yoğunlaşmalarını, Banka'nın kredi portföyünün derecelendirme puanlarına göre bir dökümünü, kredi portföyünün spesifik segmentlerini, büyük kredi riski tutarlarını, takipteki büyük kredi hesaplarını ve değer düşüklüğü karşılıklarını ve

yanı sıra, temerrüt ve tahsilat oranlarını gösteren raporlar hazırlar ve bu raporlarını düzenli olarak Yönetim Kurulu'na ve Denetim Komitesi'ne sunar.

Finansal kuruluşlarla ilişkili kredi riskleri ve limitleri, Kredi Komitesi'nin bir alt-komitesi olan Finansal Kuruluşlar ve Karşı Taraf Risk Komitesi tarafından belirlenir. Belirlenen limitler ve kredi riski tutarları Grup Risk Yönetimi tarafından günlük olarak izlenir ve takip edilir.

Tüm teminat ve garantilerin, kredi kararının koşullarına uygun olarak kredi kullanılmadan önce temin edilmesi ve olası kur ve vade uyumsuzluklarından kaçınılması gerekir. Tüm teminatlar kanunen geçerli olmalı ve yüksek bir likiditeye sahip olmalı; bu bağlamda gayrimenkullerin yüksek satış şansı bulunmalıdır. Banka, gerek anapara geri ödemelerinde gerekse faiz ödemelerinde vadesini 90 gün veya daha fazla geçen kredileri tahsili gecikmiş (takipteki) krediler olarak sınıflandırmaktadır.

Banka özel ve genel karşılıklarını UFRS standartlarına ve BNP Paribas metodolojilerine uygun yöntemlerle hesaplar.

Faiz Oranı Riski

Bilançodaki faiz oranı riski, faiz oranlarındaki hareketler nedeniyle, bilançodaki ürünlerin vade uyumsuzlukları veya faize hassas ürünlerin yapılarına bağlı olarak maruz kalınabilecek zarar olasılığını ifade etmektedir.

Faiz oranlarındaki dalgalanmaların yaratacağı etkilerden korunmak Banka yönetiminin birinci önceliğidir. Faiz oranı riski Bankamızda Aktif-Pasif Komitesi (APKO) tarafından yönetilmektedir. Aktif-Pasif Komitesi'nde alınan kararlar, Aktif Pasif Yönetimi ve Hazine Grubu bünyesindeki Aktif - Pasif Yönetimi Bölümü tarafından icra edilmektedir.

Faiz oranı riskinde, varlıkların, yükümlülüklerin ve bilanço dışı kalemlerin faize duyarlılığı hesaplanmaktadır. Yönetim Kurulu, net faiz geliri ve özkaynağın bugünkü değer değişimleri için risk tolerans limitleri belirlemiştir. Banka'nın makro ekonomik gösterge tahminlerine göre faiz gelirlerine ilişkin simülasyonlar yapılmaktadır. Bu

çerçevede durasyon, gap ve duyarlılık analizleri yapılarak Likidite Riski Komitesi'ne ve Aktif -Pasif Komitesi'ne sunulmaktadır.

Piyasa faiz oranlarındaki dalgalanmaların finansal pozisyon ve nakit akışlarında doğuracağı olumsuz etkiler alınan kararlarla minimum düzeye indirilmektedir. Banka yönetimi günlük olarak piyasadaki faiz oranlarını da takip ederek gerektiğinde Banka'nın mevduat/kredi faiz oranlarını değiştirebilmektedir.

Bankanın Aktif-Pasif Komitesi, kısa, orta ve uzun vadeli fiyat stratejilerini belirlerken vade uyumsuzluğunu yönetmekte, fiyatlama politikası olarak da pozitif bilanço marjı ile çalışılması ilkesini benimsemektedir.

Piyasa Riski

Piyasa riski, bilanço içi ve bilanço dışı hesaplarda bankalarca tutulan pozisyonlarda, finansal piyasadaki dalgalanmalardan kaynaklanan faiz, kur ve hisse senedi fiyat değişmelerine bağlı olarak ortaya çıkan faiz oranı riski, kur riski ve hisse senedi pozisyon riski gibi riskler nedeniyle zarar etme ihtimalini ifade etmektedir.

Banka Yönetim Kurulu, Grup Risk Yönetimi ile Üst Düzey Yönetimin, Banka'nın maruz kaldığı piyasa risklerini ölçme, kontrol etme ve yönetme hususlarında gerekli tedbirleri almalarını sağlamıştır.

Banka Yönetim Kurulu piyasa risklerine ilişkin limitleri belirlemekte ve söz konusu limitleri piyasa koşulları ve Banka stratejileri doğrultusunda dönemsel olarak revize etmektedir. Piyasa Riski ile ilişkin tüm değerlendirmeler aylık olarak toplanan Piyasa Riski Komitesi'nde de değerlendirilmektedir. Günlük olarak yapılan işlemlerle ilgili olarak, ürün bazında işlem tutar ve stop loss limitleri, PVO1 ve VaR limitleri uygulanmaktadır. Banka'nın vadeli işlem ve benzeri diğer sözleşmeler cinsinden tutulan pozisyonları için Yönetim Kurulu tarafından işlem limitleri tahsis edilmekte ve işlemler bu limitler dahilinde gerçekleştirilmektedir. Söz konusu limitler günlük olarak takip edilmekte ve raporlanmaktadır.

Bankanın piyasa riski standart metod kullanılarak hesaplanmakta ve resmi otoritelere raporlanmaktadır.

Piyasa riskinden kaynaklanabilecek Riske Maruz Değer (VaR) tutarı farklı finansal modeller kullanılarak da hesaplanmaktadır. VaR rakamı tarihsel simülasyon metodu ile, 250 iş günü datası göz önüne alınarak yüzde 99 güven aralığında, 1 gün elde tutma süresiyle hesaplanmaktadır. Günlük olarak hesaplanan VaR rakamı, Banka içi raporlama ve risk takibinde kullanılmaktadır. Yapılan hesaplamaların ve kullanılan metodun doğruluğunun test edilmesi amacıyla düzenli aralıklarla “geriye dönük testler” yapılmaktadır.

Olası kriz durumlarında meydana gelebilecek zararın öngörülebilmesi için içsel model kullanılarak hesaplanan riske maruz değer, senaryo analizi ve stres testleri sonuçları ile desteklenerek Üst Yönetime ve Yönetim Kurulu’na raporlanmaktadır.

Senaryo analizleri ve stres testleri geçmiş yıllarda meydana gelen krizlerin mevcut portföylere tekrar uygulanması ya da farklı faiz ve kur şoklarının portföylere etkisinden kaynaklanabilecek olası zararların gözlenmesini içermektedir.

Likidite Riski

Likidite riski, Bankanın nakit akışındaki dengesizlikler sonucunda herhangi bir para cinsindeki ödeme yükümlülüklerini tam olarak ve kabul edilebilir bir maliyetle zamanında yerine getirememesi riskini ifade etmektedir.

Likidite riski ayrıca piyasaya gerektiği gibi girilememesi, bazı ürünlerdeki sığ piyasa yapısı ve piyasalarda oluşan engeller nedeniyle pozisyonların uygun bir fiyatta, yeterli tutarlarda ve hızlı olarak kapatılmaması ve pozisyonlardan çıkılmaması durumunda ortaya çıkan zarar ihtimalini de içermektedir.

Banka politikaları, öncelikle her türlü borcun likit kaynaklarla her zaman karşılanabilecek nitelikte olduğu, kaliteli bir aktif yapısının sağlanması yönündedir. Bu kapsamda Bankamız sektörün en likit bankalarından biri olmayı daima ön planda tutmuştur. Yüksek bir likidite sağlanmasını teminen Bankamız Yönetim Kurulu düzenli olarak

likidite rasyoları ile ilgili standardı belirlemekte ve takip etmektedir.

Bankanın likidite durumunun, Yönetim Kurulu, Üst Düzey Yönetim ve diğer ilgili birimlere zamanında raporlanmasına yönelik etkin bir yönetim raporlama sistemi bulunmaktadır. Vade ve para birimi bazında kırımlarla nakit akışı analizleri yapılmakta, vade uyumsuzlukları takip edilmekte, fon kaynaklarındaki yoğunlaşmalar incelenmektedir. İlgili tüm analizler aylık olarak toplanan Likidite Riski Komitesi’nde de ayrıntılı olarak değerlendirilmektedir.

Banka genel politikaları gereği varlık ve yükümlülüklerin vade yapıları ile faiz oranlarının uyumu her zaman Aktif-Pasif Yönetimi stratejileri dahilinde sağlanmakta, bilançodaki TL ve yabancı para aktif pasif kalemlerinin getirisi ile maliyetinden doğan fark sürekli pozitif olarak yönetilmektedir.

Fonlama ve likidite kaynakları göz önünde bulundurulduğunda, Banka likidite ihtiyacının büyük bir bölümünü mevduatlarla karşılamakta olup, bu kaynağa ilave olarak bono ihracı, sendikasyon ve prefinansman ürünlerini de kullanarak kaynak sağlayabilmektedir.

Bankamız yeterli oranda ve kalitede likit varlık bulundurma politikasını özenle sürdürmektedir. Bu durum yükümlülüklerimizden kaynaklanan nakit akışlarımızın düzenli olmasını sağlamaktadır.

Kur Riski

Kur riski, döviz kurlarında meydana gelebilecek değişiklikler sonucu Banka’nın döviz varlık ve yükümlülüklerindeki uyumsuzluklara bağlı olarak maruz kalabileceği zarar olasılığını ifade etmektedir.

Kur riskine esas sermaye yükümlülüğü hesaplanırken standart metod ile riske maruz değer hesaplanmakta ve raporlanmakta, Banka’nın tüm döviz varlıkları, yükümlülükleri ve vadeli döviz işlemleri göz önünde bulundurulmaktadır.

Yönetim Kurulu’nca onaylanan limitler çerçevesinde Aktif Pasif Yönetimi ve Hazine Grubu ile Finansal Piyasalar Grubu, yurt içi ve yurt dışı

piyasalarda oluşabilecek Türk Parası veya yabancı para fiyat, likidite ve karşılanabilirlik risklerinin yönetimi ile sorumludur. Para piyasalarında oluşan risklerin ve bu riskleri yaratan işlemlerin kontrolü günlük olarak yapılır, haftalık ve aylık olarak ilgili komitelere raporlanır. Kur riski ile ilişkin konular piyasa riskinde olduğu gibi aylık olarak toplanan Piyasa Riski Komitesi'nde ayrıca görüşülmektedir.

Yönetim Kurulu tarafından belirlenen pozisyon limiti ve pozisyon ayrıntıları günlük olarak izlenir ve raporlanır. Banka'nın risk yönetimi stratejisinin bir unsuru olarak yabancı para cinsinden her türlü borçlanmalar, türev araçlar ile kur riskine karşı korunmaktadır.